

WARUNKI I SPOSOBY OCENIANIA NA LEKCJACH BIOLOGII

INFORMACJE WSTĘPNE

PRZEDMIOTEM OCENIANIA SĄ:

- wiadomości
- umiejętności
- postawa ucznia i jego aktywność

CELE OGÓLNE OCENIANIA NA BIOLOGII

- rozpoznawanie przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań programowych,
- poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie, motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- pomoc uczniowi w samodzielnym kształceniu biologicznym,
- przekazanie rodzicom lub opiekunom informacji o postępach dziecka,
- dostarczenie nauczycielowi informacji zwrotnej na temat efektywności jego nauczania, prawidłowości doboru metod i technik pracy z uczniem.

1. Ocenianie z geografii uwzględnia dwa wymiary oceniania:

- a/ wymiar dydaktyczny – obejmuje sprawdzanie i ocenianie osiągnięć poznawczych ucznia w układzie odniesienia jakim są wymagania programowe;
- b/ wymiar dydaktyczno– społeczny – obejmuje sprawdzanie i ocenianie osiągnięć motywacyjnych, zaangażowania w proces kształcenia i wkładu pracy.

PROCES SPRAWDZANIA WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych (dydaktycznych i wychowawczo – społecznych) uczniów są następujące:

a. pisemne sprawdzanie wiadomości i umiejętności:

- prace klasowe,
- kartkówki obejmujące nie więcej niż 3 ostatnie tematy.

b. praca ucznia na lekcji:

- odpowiedzi ustne
- rozwiązywanie sytuacji problemowych
- aktywność
- praca w grupie
- zadania i ćwiczenia wykonywane w czasie zajęć
- wytwory pracy ucznia
- prezentacje

c. samodzielne prace domowe

d. prace dodatkowe i działania praktyczne (plakat, prezentacja, doświadczenie, gromadzenie materiałów)

e. działalność pozalekcyjna – udział w projektach, konkursy

Formy sprawdzania:

- a. pisemna,
- b. ustna,
- c. praktyczna,

Częstotliwość sprawdzania:

- na bieżąco zgodnie z planem nauczania,
- po zakończeniu działu,

Narzędzia:

- praca klasowe
- testy
- prace pisemne
- prezentacje
- karty pracy
- kartkówki

2.

- a) Prace klasowe (sprawdziany) zapowiadane są z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i zapisywane w dzienniku elektronicznym w tygodniowym planie lekcji oraz w kalendarzu.
- b) W ciągu semestru powinna być przeprowadzona przynajmniej 1 praca klasowa (sprawdzian).
- c) Prace klasowe (sprawdziany) są obowiązkowe.
- d) Ocenioną pracę pisemną uczniowie otrzymują nie później niż 2 tygodnie od jej napisania.
- e) Krótkie sprawdziany (kartkówki) są niezapowiedziane, obejmują materiał z 1 – 3 ostatnich lekcji.
- f) Odpowiedzi ustne są oceniane. Obejmują materiał z 1- 3 ostatnich lekcji.
- g) Prace domowe są sprawdzane w różny sposób: czytanie przez jednego ucznia i sprawdzane przez pozostałych uczniów, kartkówki z pracy domowej, odpowiedzi przy tablicy, sprawdzane przez nauczyciela w zeszytach.
- h) Prace praktyczne mogą być wykonywane na lekcjach lub jako praca domowa. Uczniowie mogą być zwolnieni z odrabiania prac domowych po uroczystościach szkolnych (np. dyskoteki) pod warunkiem, że praca była zadana w dniu np. dyskoteki. Nie dotyczy to zapowiedzianych sprawdzianów i kartkówek.

SPOSOBY OCENIANIA I FORMUŁOWANIA OCENY

1.

System oceniania obejmuje:

- a) **ocenianie formalne** - na podstawie prac pisemnych, wypowiedzi uczniów,
- b) **ocenianie nieformalne** - na podstawie stałej obserwacji postępów uczniów (dotyczy m.in. systematyczności w odrabianiu prac domowych, wysiłku uczniów, aktywności na lekcjach oraz stosunku do przedmiotu),
- c) **samoocenę ucznia.**

Ocena formalna ma znaczenie podstawowe, a ocena nieformalna i samoocena może ją podwyższać lub obniżać.

Ocena semestralna uwzględnia oceny cząstkowe, których powinno być co najmniej dwa razy tyle, ile jest tygodniowo godzin danego przedmiotu plus jeden;
Nauczyciel uzasadnia wystawioną ocenę w formie pisemnej lub ustnej.

2.

Oceny wpisywane są do dziennika:

- praca klasowa (kolorem czerwonym)
- pozostałe stopnie wpisywane są kolorem niebieskim

3.

Przy wpisywaniu ocen do dziennika stosuje się tzw. wagę ocen

- praca klasowa – (waga oceny – 3)
- osiągnięcia w konkursie przedmiotowym- (waga oceny- 3)
- kartkówka, projekt edukacyjny– (waga oceny - 2)
- pozostałe oceny – (waga oceny - 1)

4.

Uczeń za aktywność na zajęciach lub nieprzygotowanie się do zajęć oceniany jest za pomocą znaków „+” (plus) i „-” (minus). Za trzy „+” otrzymuje ocenę celującą, za trzy „-” ocenę niedostateczną.

Po uzyskaniu oceny uczeń od początku gromadzi „+” (plusy) lub „-” (minusy).

5.

Oceny z prac klasowych, sprawdzianów, kartkówek wystawiane są z uwzględnieniem następującej skali punktacji:

- 100% -96%- ocena celująca
- 95%-88% - ocena bardzo dobra
- 87%-70% - ocena dobra
- 69%-50% - ocena dostateczna
- 49%-30% - ocena dopuszczająca
- 29%-0- ocena niedostateczna

Nauczyciel każdorazowo określa ilość punktów dla uzyskania oceny, odpowiednio do określonej skali procentowej oraz sześciostopniowej skali ocen.

W dzienniku elektronicznym dopuszcza się zapisywanie ocen częściowych z dodatkowym oznaczeniem „+”, „-”.

Znak „+” przy ocenie przysługuje za osiągnięcie górnej granicy w przedziale punktowym na daną ocenę, a „-” odpowiednio za dolną granicę.

Każdy semestr kończy się oceną w stopniu:

- 1) stopień celujący– 6
- 2) stopień bardzo dobry – 5
- 3) stopień dobry – 4
- 4) stopień dostateczny– 3.
- 5) stopień dopuszczający – 2
- 6) stopień niedostateczny– 1

SPOSOBY INFORMOWANIA UCZNIÓW I RODZICÓW PRAWNYCH OPIEKUNÓW O OCENACH

1. Nauczyciel na początku każdego roku informują uczniów o wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych z realizowanego przez siebie programu nauczania.
2. Uczniowie są informowani o ocenach częściowych na bieżąco.
3. Oceny są jawne zarówno dla uczniów jak i rodziców/prawnych opiekunów.
4. Na wniosek ucznia lub jego rodziców/prawnych opiekunów nauczyciel ustalający ocenę powinien ją uzasadnić, np. pokazując i omawiając prace pisemne lub inne wytwory ucznia, omawiając oceny częściowe, rytmiczność pracy ucznia na podstawie obserwacji i ewentualnej dokumentacji własnej.
5. Uczniowie piszą prace klasowe na kartkach lub w zeszytach do prac klasowych. Sprawdzone i ocenione prace są udostępniane uczniowi jego rodzicom/prawnym

opiekunom. Uczeń, po podpisaniu pracy przez rodziców/prawnych opiekunów, zwraca ją nauczycielowi przedmiotu. Dokumentację egzaminów poprawkowych, klasyfikacyjnych i inną dokumentację dotyczącą oceniania uczniów rodzice/prawni opiekunowie mogą otrzymać do wglądu w szkole.

6. Sprawdzone i ocenione prace uczniów oraz dokumentację egzaminów poprawkowych, klasyfikacyjnych i inną dokumentację dotyczącą oceniania uczniów rodzice/prawni opiekunowie mogą otrzymać do wglądu w szkole .
7. Na miesiąc przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem plenarnym rady pedagogicznej nauczyciel informuje ucznia, a wychowawca jego rodziców (prawnych opiekunów) o przewidywanej dla niego rocznej ocenie klasyfikacyjnej.

SPOSOBY USUWANIA NIEPOWODZEŃ SZKOLNYCH I POPRAWIANIA WYNIKÓW NAUCZANIA

1. Uczeń może w ciągu tygodnia poprawić niekorzystny (w jego opinii) wynik pracy klasowej (sprawdzianu). Do poprawy może przystąpić tylko jeden raz w terminie zaproponowanym przez nauczyciela. Jeżeli uczeń z poprawy otrzymał ocenę taką samą lub niższą, nie ma możliwości poprawiania ocen z prac klasowych z danego przedmiotu do końca semestru.
2. Ocena z poprawy jest wpisywana obok oceny z pracy klasowej (sprawdzianu) i są one traktowane równorzędnie.
3. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może napisać pracy klasowej w wyznaczonym terminie, powinien ją napisać w ciągu tygodnia od dnia powrotu do szkoły. Jeśli uczeń nie zgłosił się w tym terminie, ma jeszcze możliwość napisania sprawdzianu na pierwszej lekcji po upływie wyznaczonego tygodnia. W przypadku nieobecności, na prośbę ucznia, nauczyciel może wyjaśnić trudniejsze zagadnienia.
4. Uczeń ma możliwość poprawy oceny rocznej. W terminie nie dłuższym niż 2 dni od daty otrzymania informacji o przewidzianej ocenie rocznej, zwraca się do nauczyciela z prośbą o umożliwienie poprawy tej oceny.
5. Nauczyciel obniża poziom wymagań edukacyjnych przy pisemnej opinii poradni psychologiczno – pedagogicznej stwierdzającej niemożność sprostania wymaganiom edukacyjnym wynikającym z programu nauczania.
6. W przypadku powtarzających się niepowodzeń szkolnych, nauczyciel przedmiotu we współpracy z wychowawcą, pedagogiem szkolnym i rodzicami, ustala przyczynę niepowodzeń i sposób ich przezwyciężenia np.
 - pomoc koleżeńska,
 - pomoc nauczyciela przedmiotu,
 - współpraca z rodzicami,
 - współpraca z poradnią psychologiczno – pedagogiczną,
 - wspólnie z uczniem poszukiwanie najlepszej metody uczenia się.

WYMAGANIA OGÓLNE NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE SZKOLNE:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności objęte programem nauczania,
- prezentuje swoje wiadomości posługując się terminologią biologiczną,

- potrafi stosować zdobyte wiadomości w sytuacjach nietypowych,
- formułuje problemy i rozwiązuje je w sposób twórczy,
- dokonuje analizy lub syntezy zjawisk i procesów biologicznych,
- wykorzystuje wiedzę zdobytą na innych przedmiotach,
- potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł informacji,
- bardzo aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,
- wykonuje twórcze prace, pomoce naukowe i potrafi je prezentować na terenie szkoły i poza nią,
- w pracach pisemnych osiąga 100% - 96% punktów możliwych do zdobycia i w pełni odpowiada na dodatkowe pytania,
- bierze udział w konkursach geograficznych na terenie szkoły i poza nią.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania,
- wykazuje szczególne zainteresowania biologią,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów w nowych sytuacjach,
- bez pomocy nauczyciela korzysta z różnych źródeł informacji,
- sprawnie posługuje się sprzętem wykorzystywanym na lekcji,
- prezentuje swoją wiedzę posługując się poprawną terminologią biologiczną,
- aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,
- w pisemnych sprawdzianach wiedzy i umiejętności osiąga od 88% do 95% punktów możliwych do zdobycia.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności bardziej złożone i mniej przystępne, przydatne i użyteczne w szkolnej i pozaszkolnej działalności,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów typowych, w przypadku trudniejszych korzysta z pomocy nauczyciela,
- posługuje się sprzętem wykorzystywanym na lekcjach biologii,
- udziela poprawnych odpowiedzi na typowe pytania,
- jest aktywny na lekcji,
- w pracach pisemnych osiąga od 70% do 87% punktów.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności przystępne, niezbyt złożone, najważniejsze w nauczaniu biologii, oraz takie które można wykorzystać w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych,
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe problemy o małym stopniu trudności,
- z pomocą nauczyciela korzysta z takich źródeł wiedzy jak: słowniki, encyklopedie, tablice, wykresy, itp.,
- wykazuje się aktywnością na lekcji w stopniu zadowalającym,
- w przypadku prac pisemnych osiąga od 50% do 69% punktów.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,
- wykonuje proste zadania i polecenia o bardzo małym stopniu trudności, pod kierunkiem nauczyciela,
- wiadomości przekazuje w sposób nieporadny, nie używając terminologii biologicznej,
- jest mało aktywny na lekcji,
- w pisemnych sprawdzianach wiedzy i umiejętności osiąga od 30% do 49% punktów.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określanych podstawami programowymi, koniecznymi do dalszego kształcenia,
- nie potrafi posługiwać się przyrządami wykorzystywanymi na lekcjach biologii,
- wykazuje się brakiem systematyczności w przyswajaniu wiedzy i wykonywaniu prac domowych,
- nie podejmuje próby rozwiązania zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela,
- wykazuje się bierną postawą na lekcji,
- w przypadku prac pisemnych osiąga od 0% do 29% punktów.

DOSTOSOWANIE PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA Z BIOLOGII DO MOŻLIWOŚCI UCZNIÓW ZE SPECYFICZNYMI WYMAGANIAMI EDUKACYJNYMI

1. Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
2. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się.
3. W stosunku do wszystkich uczniów posiadających dysfunkcję zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.

Obszary dostosowania obejmują:

- warunki procesu edukacyjnego, tj. zasady, metody, formy, środki dydaktyczne ,
- zewnętrzną organizację nauczania (np. posadzenie ucznia słabo słyszącego w pierwszej ławce),
- warunki sprawdzania poziomu wiedzy i umiejętności (metody i formy sprawdzania i kryteria oceniania).

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z diagnozą: dysleksja

Formy, metody, sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- uwzględnianie trudności z zapamiętywaniem nazw,
- pomijanie w wymaganiach treści sprawiających trudności w zrozumieniu,
- w czasie odpowiedzi ustnych dyskretne wspomaganie, dawanie więcej czasu na przypomnienie, wydobycie z pamięci nazw, terminów, dyskretne naprowadzanie,
- częste powtarzanie i utrwalanie materiału,
- podczas uczenia stosowanie technik skojarzeniowych ułatwiających zapamiętywanie,
- wprowadzanie w nauczaniu metod aktywnych, angażujących jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używanie wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicanie procesu nauczania,
- zróżnicowanie form sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia,
- przeprowadzanie sprawdzianów ustnych z ławki, niekiedy nawet odpytywanie indywidualne,
- częste ocenianie prac domowych.

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów, u których stwierdzono deficyty rozwojowe

SYMPTOMY TRUDNOŚCI	SPOSOBY DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ
<ul style="list-style-type: none">• trudność w selekcji i wybraniu najważniejszych treści (tendencja do pamięciowego uczenia się wszystkiego po kolei),• problem z zapamiętywaniem dat, nazwisk, nazw, miejscowości• nieumiejętność przekrojowego wiązania faktów i informacji	<ul style="list-style-type: none">• w związku z dużym problemem w selekcji i wyborze informacji z danego tematu wypisanie kilku podstawowych pytań, na które uczeń powinien znaleźć odpowiedź czytając dany materiał (przy odpytywaniu proszenie o udzielenie na nie odpowiedzi), podobne postępowanie przy powtórkach,• pozostawianie większej ilości czasu na przygotowanie się z danego materiału (dzielenie go na małe części, wyznaczanie czasu na jego zapamiętanie i odpytywanie)

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z diagnozą: słabo widzący

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapobiegające odbłaskowi pojawiającemu się w pobliżu okna, zapewniające właściwe oświetlenie i widoczność),
- udostępnianie tekstów (np. testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej, podawanie modeli i przedmiotów do obejrzenia z bliska,
- zwracanie uwagi na szybkie zmęczenie dziecka związane ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową (wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań),
- częste zadawanie pytania- „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z diagnozą: słabo słyszący

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- zapewnienie dobrego oświetlenia klasy oraz miejsca dla dziecka w pierwszej ławce w rzędzie od okna. Uczeń będąc blisko nauczyciela (od 0,5 do 1.5 m), którego twarz jest dobrze oświetlona, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust.
- umożliwienie dziecku odwracania się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi,
- mówienie do dziecka będąc zwróconym do niego twarzą,
- upewnianie się czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez dziecko niedosłyszające,

- w czasie lekcji używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy,
- aktywizowanie dziecka do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy,
- przy ocenie prac pisemnych dziecka nie uwzględnianie błędów wynikających z niedosłuchu,
- docenianie aktywności i wkładu pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z diagnozą: niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w stosunku do możliwości uczniów dotyczy:

Zasad prezentacji materiału:

- stosowanie ćwiczeń doskonalących szybkość i precyzyjność spostrzegania, zwracanie szczególnej uwagi na odróżnianie istotnych szczegółów, wydłużanie czasu na zrozumienie prezentowanych treści materiału,
- przekazywanie treści za pomocą konkretów uwzględniając krótkotrwały okres koncentracji podawanie atrakcyjnego wizualnie materiału mniejszymi partiami,
- wykorzystanie w pracy z uczniem jego dobrego poziomu pamięci operacyjnej oraz uwzględnianie wolnego tempa uczenia się.

Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- wydłużanie czasu na opanowanie materiału,
- uwzględnianie problemów z funkcją pamięci logicznej i abstrahowania, angażowanie ucznia do wypowiedzi ustnej uporządkowanej,
- formułowanie krótkich i precyzyjnych poleceń w pracach klasowych, kartkówkach i testach.

Zasad oceniania:

- uwzględnianie przy ocenianiu możliwości wystąpienia błędów mających związek z wadą wymowy,
- ocenianie wkładu pracy w wykonanie ćwiczeń,
- stosowanie zasady oceniania rzeczywistych indywidualnych postępów w nauce, a nie stanu faktycznego,
- stosowanie różnego rodzaju wzmocnień, tj. pochwały i zachęty, ograniczanie w wypowiedzianiu się na określony temat do kilku prostych zdań, naprowadzanie podczas wypowiedzi ustnych poprzez pytania pomocnicze

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z diagnozą: ADHD

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- wzmocnianie wszystkich przejawów pożądanego zachowania, stosowanie zrozumiałych dla dziecka reguł,
- bycie konsekwentnym,
- przekazywanie treści w jasnej, prostej i krótkiej formie,
- wyciąganie natychmiast wszystkich konsekwencji pozytywnych jak i negatywnych, pomaganie dziecku w zorganizowaniu świata wokół siebie,
- kierowanie do dziecka zadań krótkich, uczenie pracy w grupie,
- wydawanie poleceń krótkimi, zdecydowanymi zdaniami.

Indywidualne dostosowanie wymagań edukacyjnych dla uczniów z diagnozą: zaburzone funkcje percepcyjno-motoryczne

Dostosowanie wymagań edukacyjnych:

- uwzględnianie trudności z zapamiętywaniem nazw geograficznych, w czasie odpowiedzi ustnych dyskretne wspomaganie, dawanie więcej czasu na przypomnienie, wydobywanie z pamięci nazw, terminów, dyskretne naprowadzanie,
- częste powtarzanie i utrwalanie materiału,
- podczas uczenia stosowanie technik skojarzeniowych ułatwiających zapamiętywanie
- wprowadzanie w nauczaniu metod aktywnych, angażujących jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używanie wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicenie proces nauczania,
- zróżnicowanie form sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia,
- przeprowadzanie sprawdzianów ustnych z ławki, niekiedy nawet odpytywanie indywidualne częste ocenianie prac domowych.

Indywidualne dostosowanie wymagań edukacyjnych dla uczniów z diagnozą: zespół Aspergera

Dostosowanie wymagań edukacyjnych :

- wydłużenie czasu na wykonanie zadania,
- docenianie walorów bogatego słownictwa, ciekawych przemyśleń, poprawnej budowy stylistycznej, poprawności toku myślenia i wnioskowania, itp.,
- ocena poprawności rozumowania, trafności interpretacji zagadnienia jest przedkładana nad ocenę szczegółowej poprawności zapisu symboli i znaków graficznych, braku dokładnych obliczeń itp.

Ewa Klepacka